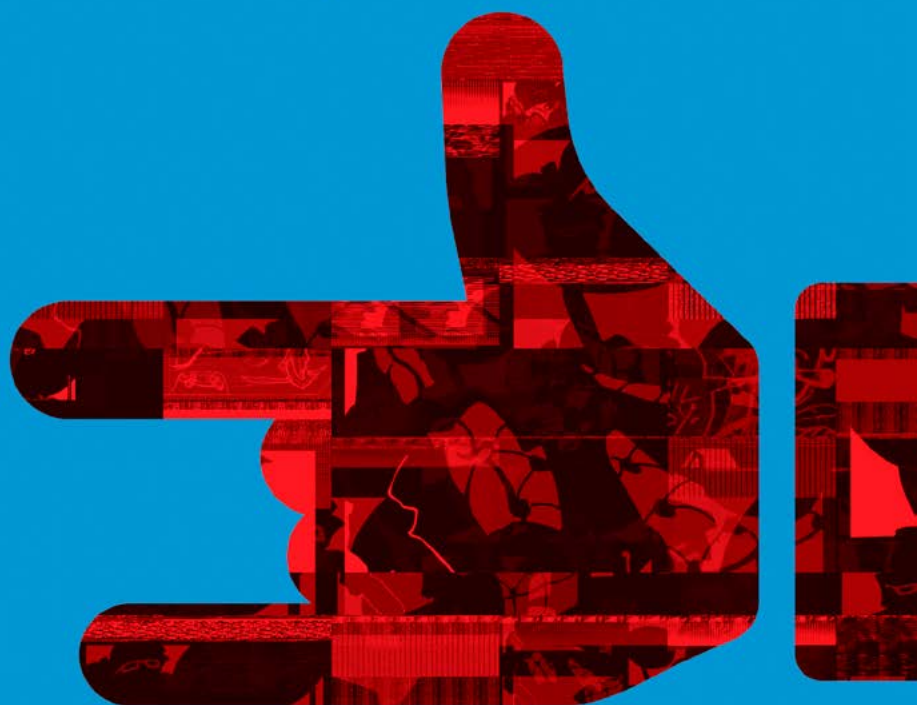

Ondřej Hejma

Fejsbuk

Fejsbuk

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.xyz.cz

www.albatrosmedia.cz

x·y·z

NAKLADATELSTVÍ

Ondřej Hejma

Fejsbuk – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2017

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA a.s.

Ondřej Hejma
Fejsbuk

Ondřej Hejma Fejsbuk

Motto:

Svůj souboj s Luciferem jsem beznadějně prohrál.

Copyright © Ondřej Hejma, 2017

All rights reserved

Cover © Jakub Kaše, 2017

© NAKLADATELSTVÍ XYZ, 2017

ISBN tištěné verze 978-80-7505-805-8

ISBN e-knihy 978-80-7505-921-5 (1. zveřejnění 2017)

Sklidíš přesně to, co zaseješ

Perfect Day

Je první máj roku 2011, je lásky čas a na La Place de la République se šikujou nespokojenci z celého světa. Je tu Nová antikapitalistická strana, aktivisti z Pobřeží slonoviny, turecký nacionalisti i ta parta, co chce, aby svoboda byla pro všechny Syřany. A taky ženy – matky, který chtějí prostě víc peněz pro sebe a své děti.

A možná právě v tuhle chvíli speciální jednotka Navy Seals míří na jednoho vytáhlého kudrnáče s fousama, kterému celej svět říká Usáma bin Ládín.

„Ameriko, máš na rukou krev,“ volá preventivně do všech stran transparent v srdci Paříže. Stojím tu, koukám a najednou si připadám jako doma.

Ale pozor – tohle nejsou žádný WikiLeaks! To, co držíte v ruce, je poctivej transcendentální fejsbuk, zpověď naší vinylový generace, a vůbec mi nevádí, že to zní tak zásadně a noblesně.

Je v tom všechno: sex, drogy, rokenrol, politika, napětí, intriky i tajný služby. Někdo si může klidně myslet, že je to pokus o psychoterapii staříčkovýho folkrockovýho vypravěče, kterej si začíná uvědomovat, že mejdan musí jednou skončit, ale ještě se mu nechce domů.

Taky by se dalo říct, že je v tom trošku ten model „než to zapomenu“, jak říká Zagorka.

A kdo by v tom viděl maličko mesiášskej komplex, taky by nebyl úplně vedle. Ale bůhví, třeba je v tom i něco z toho trapně banálního kamarádství, aspoň doufám. Je zajímavý, jak má člověk někdy tendenci páchat dobro a pak ho ještě vystavovat na odiv. Fuj. Ale je to silnější než já, a tak to má bejt. Jinak, co se

formy týče, nebojte se, nehodlám z toho dělat nějakéj epochální výlet pana Broučka do bůhvíjakýho století, žádný tesání velkejch myšlenek do kamene, jen pár obrazů z dějin naší party, která se seznámila tehdy, když zase jednou spadla klec.

No, a pokud jde o pravdomluvnost, říká se, že knížky ze života jsou buď upřímný a zároveň krutý a někdy i nespravedlivý k lidem kolem vás, anebo zase slušný, ohleduplný, ale strašně nudný a nezajímavý. Taký si to můžete všechno vymyslet, což už je vopravdový umění, ale na to já nemám. Takže se držím toho, jak to bylo. Protože vím, že lhát se nemá, ale na druhou stranu člověk nemůže vykecat všechno, jak říkal správně jednou pan Václav a vedle něj sedící Lou Reed nevěděl, jestli přitakávat, nebo se smát.

Vono je totiž důležitý, aby ty pravdy nebylo zas tak nějak zbytečně moc. Pravdy má bejt vždycky tak akorát, jinak to lidi nase-re. Pro pravdu se lidi nejvíc zloběj, a když jim řeknete všechno, začnou vás nenávidět. Ve jménu pravdy se páchají ty nejhroznější prasárny a privatizace pravdy by měla bejt prohlášena za zločin proti lidskosti.

Já nejsem žádnéj hrdina ani průkopník, jsem spíš takovej imitativní typ, jak říkával profesor Vochala na studiích sinologie. Narodil jsem se v pražskejch Dejvicích, v ulici Nikoly Tesly, která je pojmenovaná podle srbskýho vynálezce střídavýho proudu, bezdrátovýho přenosu a harmonický rezonance.

Na rohu byla hospoda U Švejka a za okny vyrůstal hotel Internacionál, kterej je stejně starej jako já. Byl jsem rád, že vyrůstám v ulici, která je pojmenovaná podle někoho regulérně užitečnýho, protože to tehdy nebyla žádná samozřejmost. A to jméno taky dost prudilo policajty, který nikdy nevěděli, jaký *i* nebo *y* se tam kde píše. Rodiče mě od malička vedli ke sportu a vědění, což bylo od nich zároveň hezký i z nouze ctnost taky proto, že se toho tehdy krátce po válce moc jinýho dělat nedalo.

Záhy usoudili, že mám jazykový nadání, a tak našli učitelku, která měla ten talent rozvíjet. Což vypadalo divně v dobách, kdy jsme nikam nesměli cestovat, cizinci v Praze byli vzácnější než sůl, CNN ještě nebyla založená a internet ani vymyšlený.

A navíc jsme začali to pubertální studium ruštinou, což vypadalo jako ta úplně největší kravina. Protože tu už jsme brali ve škole a já z ní měl samozřejmě jedničku.

„Andrej, sámýj lúčšij učenik,“ pochvalovala si mě paní Somová, která se v Praze usadila prchajíc před komunistickou revolucí, aby ji pak po třiceti letech v Praze prožila podruhé.

Bylo to divný. Dávali mi číst Čapka v ruštině a uznejte, že *Vajná s salamandrami* prostě připomíná salám, a ne *Válku s mloky*. Ve finále rodiče zaznamenali jistou nespokojenost na straně studenta a změnili směr.

A protože moje učitelka byla vnučka Heinricha Schliemanna, legendárního multilingvisty a objevitele Troje, neměla problém přeradit na některou jinou ze svých jazykových dovedností, a tak jsem u ní nakonec zakotvil coby student francouzštiny, kterou se mě marně snažila doma naučit matka coby absolventka předválečného pařížského gymnasia.

Němčinu jsme měli v rodině předepsanou z otcovy strany, a tak jsem byl zároveň v bytě pana Franka na Vinohradech uvržen i do výuky teutonských jazyků. První věta, kterou jsem se naučil, byla příznačně oznamovací a zněla: „Das ist ein Segelschiff“ neboli „Toto je plachetnice“. Nepřipadalo mi sexy učit se jazyk souseda okupanta, kterej mi ještě nedávno zavíral tatínka do vězení, ale nakonec jsem poslechl.

Můj otec, kterej měl na stěně fotku V. I. Lenina, se narodil za Rakouska-Uherska, vystudoval práva v tý sladce buržoazní první republice Adiny Mandlové, tatíčka Masaryka, trpících dělníků a intelektuální levice. Jako na potvoru ho pak jako českýho studenta 17. listopadu 1939 odvezli do německýho lágru,

ale ta smůla byla relativní, protože spolužáka Opletala rovnou zastřelili.

No, a po válce za ním přišel kámoš z toho lágru a povídá:

„Karle, kde jsi? Všichni už tady jsou!“

Myšlena byla komunistická strana. A tak šel budovat lepší zítřky, kterejm věřil, aby ho z té strany po únoru vyrazili a dali mu patnáctiletej Berufsverbot. Což zní jako název nějakýho fajnovýho chlastu, ale ve skutečnosti je to politickej zákaz neboli zarach.

Takže tu rodinnou káru táhla máma, který nějakým zázrakem prošlo, že její brácha za války padnul u britskýho letectva, ale dlouho jí to nevydrželo, protože ji nakonec vyhodili taky, jelikož byla dubčekovka a někdo to prostě vodsrat musel.

Otec se dožil 93 let a byl československým občanem celkem pěti různěch režimů. Když přišla sametovka, už se jen skepticky usmíval a byl v podstatě rád, že my jsme rádi.

Saxofony hrály zatím ještě velmi unyle, a zatímco můj starší brácha už dávno s dejvickou partičkou konzumoval jedno pivo za druhým, já jsem coby vzorný student hrál fotbal a vystříhoval si ze Stadiónu fotky nejlepšího fotbalisty všech dob, kterým je Brazilec Pelé. Sestavu jeho Corinthians a později i FC Santos jsem tou dobou uměl z paměti, stejně jako Ludolfovo číslo na třicet pět desetinných míst.

Ale byl to nejspíš jeden ze spolužáků a bratrových hospodských kumpánů jménem Šabach, který se zařadil do armády těch, kteří mě pomalu začali dostávat na tu příslovečnou šikmou plochu, aspoň pokud si pamatuju. Ano, hádáte správně, ten Šabach – tenhle dejvickej Hemingway ze šakalích let mě, hodnýho a slušnýho kluka, bezohledně infikoval kulturou Satanovou, tím arizonským broukem, mandelinkou bramborovou pokleslé literatury, hříšné hudby a dekadentního životního stylu.

„No jo, Šabach – pivo s rumem,“ povzdechnul si tehdy otec, když jsem se připotácel z první pitky v hospodě U Švejka.

Je fakt, že když tehdy v těch našich šakalích letech do vesmíru vlítnul Gagarin v tý svý raketě, zdál se to bejt docela dobrej nápad, jakože lidstvo a pokrok a tak, ale jinak to byla přece jen trošku nuda.

A ten volnej duchovní prostor, kterej jsme si užívali, třeba když jsme probírali lehčí témata jako třeba maďarský zemědělství, bylo třeba zaplnit.

Tak vznikla již na základní škole společná prvotina dvojice Hejma–Šabach s lehce podbízivým titulem *Třináct temných úderů*. Socialistický umění to nebylo.

Dal bych ruku do ohně, že to byl on a jemu podobní, kdo mi podstrčili první fotku Beatles, sotva zřetelnou, cyklostylovanou, zoufale černobílou fotokopii z nějakého sovětského mládežnického časopisu, jehož jméno si už nepamatuju. V titulku se jim posměšně říkalo „poprygunščiky“ podle toho, jak poskakovali na pódiu, ale tenhle špílec nebylo jednoduchý docenit, protože je nikdo ve skutečnosti neviděl.

Šabach mě ale pro jistotu hned orientoval správným směrem upozorněním, že Beatles jsou slušňácký sračky a ta správná muzika jsou Stouni, protože to jsou skutečný rockeři, a navíc homosexuálové. Takže jestli tam někdy u školy stál rohatej a rozhazoval svoje sítě, tak to byl tehdy on a byl převlečený za synka plukovníka lidově-demokratické armády, jak ho národu později předvedl Donutil v *Pelíškách*.

Základem všeho je mít dobrej plán. Ten můj spočívá v tom, že když o něm řeknu Štěpánovi, tak ten očistec, kterým momentálně prochází v Masečíně-Prasečíně, možná přežije.

Štěpán je člověk, se kterým jsem prošel vězením v Íránu i pákistánskou pekelnou dírou jménem Péšavár. Dávno předtím,

než se stal titulkem ve zprávách a pionýrským táborem pro tero-risty, který by nejradši vymazali americkou civilizaci z povrchu zemského. Což by se mimochodem nám se Štěpánem teda fakt nelíbilo. Americkou civilizaci máme totiž tak nějak neformálně dlouhodobě rádi, vždycky jsme ji obdivovali se vším všudy. Možná jsme byli trochu romantický naivové, protože jsme koneckonců bydleli v tom komunistickém lágru za železnou opo-nou, ale bylo to tak a důkazy existují. Je taky fakt, že jsme se s tím nesnažili moc bojovat.

Tenhle můj kamarád je z definice subverzivní typ. Narušitel a korumpovatel čehokoli. Pochází z pražský česko-slovensko-židovský rodiny žijící v komunismu, což je samo o sobě anamnéza jako prase. Fascinovalo mě už to, že se jeho rodiče jmenovali Tibor a Melánie, že bydleli „dole v Praze“ v Dlouhý ulici, měli anglický auto, kterým nikdo nejezdil, a na stěnách originály českých mistrů, a taky služku, který se říkalo „paní“. Já jsem něco takovýho do té doby znal jenom z filmu.

Byl vychován v lásce ke knihám. Neustále je nakupoval a hned vzápětí s náruživostí narkomana četl. Otec, ředitel kniž-ního nakladatelství, mu otevřel neomezený úvěr v knihkupectví Na příkopě a jeho jinak velmi nezbedný syn ho vydatně využí-val. Kolem pobíhali hodní strýčkové Ota Pavel a Arnošt Lustig. Dodnes tvrdí, že „dokud je co číst, tak není problém“.

S Amerikou to bylo ve Štěpánově rodině ovšem složité. Otec ji nenáviděl, protože rodině odepřela azyl před Hitlerem a v jeho očích tím pádem rodiče odsoudila k smrti v Osvětimi. Tibor z toho vlaku do pekla utek, poslední tři roky války prožil v Bu-dapešti a dokázal si pořídit tři různé identity, aniž by uměl po-řádně maďarsky, což považuju za slušnej výkon. Sestra Edita, která se do té Ameriky přece jen dostala včas, se mu to všechno snažila zpříjemnit zasláním exkluzivních darů jeho roztomilým

a zatraceně živým dětičkám. Proto měl Štěpán už v padesátejkách letech pravý džíný Levi Strauss. Žádný blbý tuzexový rifle, ale regulérní „štrausky“, což bylo v těch dobách něco jako zlatý poklad na Stříbrném jezeře, pokud jste to uměli ocenit.

Štěpán je rovněž playboy v pravém smyslu toho slova. Práce ho nebaví, jeho oplétačky se zákonem jsou četné a prakticky nikdy nekončící. Rád překračuje hranice čehokoliv, a pokud možno nedovoleně. Nejde ani o to, dostat se na druhou stranu, jako o samotný fakt vniknutí do zakázaného prostoru.

Takže možná nepřekvapí, že další částí Štěpánovy složité osobnosti, zmítané extrémními okolnostmi a chronickou krizí identity, je jeho láska k tomu, čemu se lidově říká omamné drogy. Začalo to substancemi cannabisového typu, posléze došlo i na halucinogenní extrakty, jakož i stimulanty. Ba ani opiátů se příležitostně nezříkal.

Vyzkoušel jsem s ním všechno, včetně kanadských čistidel na záclony. Na rozdíl ode mě Štěpán odmítal představu, že by snad droga mohla být nebezpečná. Svou mimořádnou soutěživost navíc prokazoval slovy: „Vemte si, jakej sajrajt chcete, já si ho vezmu ještě vo trošku víc.“ Momentálně má za sebou dvacet let na pervitinu a deset let na inzulinu.

Ale každopádně to byl on, kdo ubalil toho jointa tehdy v létě, když jsem ležel na spartakiádním lehátku ve Van Nuys na předměstí L. A. a poslouchal ještě teplej výlisek *Some Girls* a uvědomil si, že Rolling Stones jsou tak zhruba totéž jako Žlutej pes. Račte omluvit mou nadutost, ale ten materiál byl zřejmě fakt dobrej.

No, a tenhle člověk, který se protloukal životem ode zdi ke zdi a při tom vypadal trochu jako Alain Delon a trochu jako Steve McQueen, dneska vypadá jako Perníkovéj táta a moh by klidně hrát v tom seriálu na Nova Cinema. A pak že se našim seniorům neotevírají nové obzory! Bohužel má ale i cukrovku, je dávno bez zubů, a co víc, nejspíš si pořád občas, svátečně, něco

zobne. I když evidentně mistrovsky dávkuje, takže nezasvěcený laik nic nepozná.

Ale bohužel letos, ledva v kruhu rodiny a přátel oslavil šedesátku, byl vyhnán/utekl z domova, a to asi z dvaceti sedmi důvodů neboli v podstatě pro „celkovou nesnesitelnost bytí“.

Sešup to byl parádní. Pamatuju si úplně přesně, jak jsem se leknul, když jsme za ním s Dušanem přijeli do toho smutného exilu v Masečíně, navedeni Štěpánovou sestrou Bublinou, která mi předtím do telefonu dramaticky vyprávěla, jak se její o deset let starší bratr právě nachází na pokraji smrti. To jsem ještě nevěděl, že mi to říká proto, aby bráchu dostala z chajdy pryč, protože tam potřebuje nerušeně vegetovat se svým aktuálním milencem.

Štěpán nás uvítal svým obvyklým širokým (dnes již bezzubým) úsměvem, aby nás provedl kdysi luxusním domečkem, kde jsme strávili pár důležitých okamžiků svého mládí. Viděli jsme zdevastovanej, vybydlenej objekt plnej krámů a jako třesínku na dortu jsme si mohli prohlédnout i sotva zaschlé cákance lidský krve na zdech.

„Včera tu bylo trochu veselo,“ řekl Štěpán s provinilým úsměvem a rázem nás přemístil telemostem do prostředí *Kriminálky Miami*, což on dovede.

Aby vzápětí nonšalantně vyprávěl o právě proběhnuvší bitvě na mačety, kdy na jedné straně barikády stál on se svým ošetřujícím lékařem a na druhé Bublina se svým nápadníkem. Byla to lehce salonní a místy i zábavná historka, jejíž realita bohužel hraničila s *Válkou Roseových*, a to je, prosím pěkně, hollywoodskej film. Ale tohle byl Štěpán, náš kamarád, a ne nějakej přiblíblej celuloidovej hrdina! Bez ohledu na to, že Štěpán Masečín tehdy uhájil a v krutý bitvě nakonec vyhrál, bylo to Pyrrhovo vítězství.

Takže chápete, že mi bylo blbý se dívat, jak se můj kamarád úplně zbytečně pohřbívá zaživa. A začal jsem přemejšlet, co můžu v týhle chvíli udělat. Vzít si ho k sobě domů nemůžu, na to

nemám ani prachy, ani fyzickou, ani psychickou. Někoho by možná v podobný situaci napadlo nabídnout mu morální podporu, ale na tu se může každý leda vysrat.

Mimochodem, základní příčinou narkomanie – pokud to ještě náhodou nevíte – je nuda. Ta strašlivá prázdnota někde uvnitř, kterou je nutno zaplnit, protože bez toho štěstí není.

A když si někdo zamane, že toho druhýho ze spárů tý drogy vyvede, musí mu nabídnout něco, co tu předchází dobrotu aspoň nějak – částečně – nahradí a nudu odstraní. A tak jsem přišel na to, že pojedeme do Ameriky a napíšeme o tom román. Protože nic lepšího si momentálně neumím představit.

* * *

Pokud to klapne, budeme na to tři, tak jak to u mušketýrů má bejt. A ten třetí se jmenuje Dušan.

Jeho rodiče k nám přišli coby kočovní válečníci z východu, pravděpodobně z jižní Moravy, něco jako Cyril a Metoděj po tisíci letech. Otec byl letec, malíř, zpěvák a bůhvíco ještě, ale protože se na závěr války dal k partyzánům, nakonec logicky nastoupil k již zmíněný lidově-demokratický armádě jako třeba Šabachův fotr a vůbec kdekdo v té době. Maminka pocházející z rodiny, která v týhle zemi zakládala komunistickou stranu, to jistila jako žena železnýho charakteru, což v té rodině je něco jako poznávací znamení.

A ten mladší z jejich dvou synů, Dušan, mě kdysi dávno na začátku, teda na konci šedesátek let, seznámil se Štěpánem a nakonec to došlo tak daleko, že jeho život je s těma našima propletený tak neuvěřitelně, že to snad ani není možný.

Přes všechny podobnosti je ale Dušan přece jen v něčem jinej než my dva. Nejen že je o pět let starší. Zatímco my se Štěpánem jsme ostřílený pražský krysy, on se narodil rok po válce v Ivan-

čicích, takže je prakticky z Brna. To by byl za normálních okolností docela malér, ale v tomhle případě se to nepočítá, protože se hodně stěhovali. Takže když přišel do Prahy na gympl, byl tu úplně sám, bez kamarádů z pískoviště, který berete jako zbytečnou samozřejmost, ale bez nich to je přece jen jiný.

A tam na gymplu se seznámil s Pětníkem, maloburžoazním synkem, kterež kromě vily v Dobřichovicích disponoval magnetofonem značky Grundig a bezpočtem nahrávek, který široko daleko nikdo jinej neměl. A v jeho životě se záhy objevil Elvis Presley, ale i John Coltrane, velmi si nepodobní, ale stejnému pánu sloužící exponenti pekelnictví z dalekého zámoří. Pryč bylo slušné vychování a Dušan svou neutuchající energii tehdy vrhnul do závodního plavání a bubnování v dixielandový kapele.

Po maturitě se přihlásil na techniku, ale usoudil, že je to příliš jednoduchá škola, a tak přešel na jadernou fyziku, kam chodili jen úplný magoři. A pokud tam byly nějaký holky, tak byly určitě hodně chytrý, ale bylo jich hrozně málo. Takže když tu školu absolvoval, už dobře rozlišoval dvě základní stránky života: intelektuální a hormonální. A prostě se přihlásil na práva. Tam bylo holek daleko víc a hezčích. A tak se dostal k nám, do společných hodin tělocviku.

Dušan celej život čte a píše a neustále studuje a ještě častěji někoho poučuje, protože je emeritní génius, a to je úděl. Někdy to vypadá, že neví, co je cit nebo soucit, že snad nemá srdce, ale on si nemůže pomoci. Což neznamená, že to člověka nesere. Ale málo platný, naučil mě transpozici těch základních tří akordů, na kterých stojí svět i rokenrol. Zároveň je to jediný člověk, kterýho znám, kdo může říct, že spal s Veleknězem v jedný manželský posteli, a slibuje, že jednou vydá svědectví o tom, jakej je pod dekou.

Všichni tři dohromady máme leccos společného a někdy jsou to věci, který nás spojujou víc, než by nám muselo bejt příjemný, ale dá se to přežít. Jednou z nich, jak už jsem naznačoval, je láska k Americe. Řeknete si, že jsme byli od tohoto ďáblova doupěte chráněný obrovským oceánem plným slaný vody, a navíc železnou oponou z pravý magnitogorský rudy. Ale cesty Satanovy jsou nevyzpytatelný, dokáže se zjevit ve správnou chvíli na správném místě bez ohledu na překážky. Prostě jen tak, z ničeho nic.

Vzpomeňte si třeba jen na to, jak fungoval jeden z nejaktivnějších propagátorů americký romantiky v tehdejším Československu – nepoučitelný východoněmecký fantasta Karel May!

Všechny ty svý romány o Vinnetouovi, náčelníkovi Apačů, a jeho bílém bratrovi jménem Old Shatterhand napsal, aniž by na vteřinu opustil rodný Krušnohoří.

Tento psychickou chorobou týranej nešťastník, kterej strávil většinu života buď v kriminále, nebo u soudu, si všechno vycucal z prstu. Ale jak!

Satan nachází velkou sílu v tzv. romantice Velkého neznáma. Neznámo nás baví právě proto, že ho neznáme. A když je navíc tak nějak zakázaný, a navíc z tý dálky vypadá dost dobře, tak to nemá chybu. Tohle byl přesně náš případ. Amerika byla nepřítel, moc jsme ji neznali, ale učarovala nám přímo absolutně. Co bylo americký, bylo prostě nejlepší! A pokud šlo o holky, nebylo tomu jinak.

Což nás přivádí ke druhý věci, která nás tak nějak spojuje, a tou je Jarunka.

Jarunka měla jednu zásadní přednost, a totiž tu, že uprostřed toho depresivně-sametovýho kriminálu, ve kterým jsme se poznali, vypadala a fungovala jako šestnáctiletá hippie bohyně a veteránka z Woodstocku v jednom balení.

Její matka byla moje profesorka na fakultě a svou dospívající dcerku, která se právě vrátila z Anglie, posílala k nám, aby

neztratila ten správný přízvuk a celkově nevyšla ze cviku. No, a když Jarunka naklusala do hodiny anglický konverzace, kde jsem se právě nacházel, byl jsem ztracen. Přestože přijela z Liverpoolu, měla americký přízvuk a kromě krásy a inteligence měla i indiánský pončo z bolivijských lamy. Vymýšlel jsem nejruznější záminky, jak se dostat do její přítomnosti. Pomáhali mi Štěpán s Dušanem, v té době mé dva úhlavní kamarádi, a pro každého z nás to mělo jistý důsledek. Stručně řečeno, našel jsem ji a zamiloval se do ní první já, ona ale zbožňovala Štěpána a nakonec si ji vzal Dušan, aby s ní měl Kamilku a pak se s ní rozvedl. Štěpán nakonec fásnul její sestřenici Naděždě a já mám za manželku Bludimíru, její spolužačku z gymplu. A třetí věc, která nás spojovala, byl ten pocit, ve kterém jsme žili, protože ve finále je to vždycky o pocitu, to vám řekne každý.

Něco podobného jako my tehdy po ruské okupaci v roce 1968 musel zažít slavný český spisovatel jménem Josef Škvorecký na konci druhý světový války, když mu bylo stejné dvacet let.

Jeho *Zbabělci* popisují poslední dny druhý světový války z pohledu mladého člověka, který má rád Ameriku, holky a jazz, jak říká přibližně knižních anotací, a je mu to málo platný. I on znal ten pocit nevyhnutelnosti, se kterým se musel dívat, jak jeho zemi obsazuje Rudá armáda. Ústy hlavního hrdiny Dannyho Smiřického v rozhovoru s jistým anglickým osvoboditelem tu náladu Škvorecký popisuje takhle:

„Tell me, Danny,“ řekl Siddel, „jste rád, že tu jsou Rusové, nebo byste měl radši Angličany?“

„To víte, že bych tu měl radši Angličany,“ řekl jsem, ale najednou jsem nevěděl, jak byl Bůh nade mnou, najednou jsem nevěděl. „Ale oni tu jsou. To se nedá změnit.“

Ten zoufalý pocit nevyhnutelnosti, a hlavně toho, že tady vůbec někdo musí být, a že tudíž něco jako svoboda pro nás nejspíš neexistuje, to byl von, to je to, o čem mluvím.

A aby bylo úplně jasné, jak je to všechno provázaný, tak Járinka, ta zmíněná matka Jarunky, je z jedné strany skutečná osoba, ale z druhé strany taky náhodská femme fatale, nedostupná spolužačka nešťastně zamilovaného Škvoreckého a posléze románová postava zvaná Lizetka, jak ji známe právě z *Tankového praporu*.

Byli jsme mladý, nezkušený, lehce rozervaný, a tak si zkuste představit, jak nám bylo, když dva roky po tom, co k nám napochodovaly armády ty říše, nad kterou slunce nezapadalo, v Ruzyni z ničeho nic přistane letoun naší socialistický aerolinie ČSA a v něm krásný, sedmnáctiletý americký holky coby součást středoškolského pěveckého sboru z městečka Montclair, který se nachází v zahradním státě New Jersey, na dohled od Antikristova trůnu na Wall Streetu.

Jestli tomu po létech dobře rozumím, tak Satanáš se prostě nehodlal smířit s tím, že by měl přijít o to krásný město jménem Praha. A rozhodnul se nasadit do akce výsadkovou jednotku rokenrolového typu, komando lásky s kytarama a jasným cílem: poplést nám hlavy.

Nejvyšší kněžkou toho evangelizačního sboru byla pro mě Terry. Zpěvačka, malířka, filozofka, a to jí bylo teprve sedmnáct. Měl jsem pocit, že jsme jako Romeo a Julie, akorát místo Monteků a Kapuletů tady byl Východ a Západ a my někde mezi tím uprostřed týhle blbý studený války, kterou nám tady zanechali naši milovaný předkové. O co kouzelnější tohle dobrodružství bylo, o to krutější bylo vystřízlivění.

Protože když pak za dva tejdny letěly holky zpátky do Států, koukali jsme na ten jejich tryskáč, jak se zvedá do vzduchu, zatímco my sedíme na zemi a musíme tu dřepět furt a třeba je už nikdy neuvidíme, a hned nám bylo jasné, co je to zlomený srdce a o čem je vlastně ta písnička *Leaving on a Jet Plane*. Protože zlomený srdce, to rohatej přímo miluje.

A teď si představte, že mezitím uplynulo čtyřicet let, předvánoční nálada je zrovna zoufale sentimentální a mě najednou na-

padá dát do vyhledávače to jméno, který jsem kdysi tak toužebně vyhlížel na pohlednicích a dopisech, dokud ještě chodily. Vždyť je to najednou tak snadný! Snadný, až z toho jde strach. Strýček Google mi ukázal, že Terry bydlí ve Vermontu, což je taková americká Šumava asi čtyři hodiny jízdy po dálnici číslo 91 na sever od New Yorku, a je tam relativně známou osobností. Po nějaký kariéře u filmu se etablovala jako zasloužilá umělkyně se specializací na murals neboli nástěnné malby. Má vlastní malířskou školu, kam chodí podle všeho mladý nadaný dětičky ze slušnejch rodin.

A právě do týhle školy se musíme přihlásit, což považuju za perfektní záminku, jak ji zase po letech nenápadně vidět, Štěpán bude psát a Dušan nás může kritizovat jako vždycky.

Takže suma sumárum takhle nějak toho prosincovýho odpoledne vzniknul ten úžasnej plán, i když, jak chápete, on to není žádné pořádné plán, je to spíš jen taková vize neboli roadmap, jak dneska říkají politici, když nevědí kudy kam. Protože i oni mají vždycky jen ten začátek a pak ten vytoužený cíl a mezi tím vůbec nic.

A ještě vysvětlím, proč jsem si jako pointu zvolil to malování, což vám určitě vrtá hlavou, protože to nedává žádné smysl. Je to proto, že já neznám nic, co by pro mě bylo těžší. A taky proto, že Finis coronat opus. Každá životní cesta, každá odysea musí vrcholit činem, kdy hrdinný rek překonává sám sebe.

Ale důležitý je dodat, že v týhle chvíli nikdo, ani Terry, netuší vůbec nic o tom, že do její krásný školičky se přihlásí tři obstarožní pražský existence v nejlepších letech – jedna bez zubů (Štěpán), druhá bez vlasů (já) a třetí bez srdce (Dušan).

Zní to lákavě, ale:

„Psaní románu je milostný akt s řadou tristně předčasných ejakulací,“ říká zmíněný Škvorecký, a ten by to měl znát.

„Ale také s řadou krásných orgasmů,“ dodává, aby neodradil budoucí spisovatele.

Kapitola první

Kdy na Nově je husto, v Brně kosa, Keith Richards vypráví příběh svýho života, Velekněz žertuje, na Štěpána se Štěpánem, dozvíme se, kdo je to doopravdy Pete Seeger, a dostaneme se až do Florencie

Pátek 10. 12. 2010

Je zrovna další Mezinárodní den lidskejch práv a něco se muselo stát, když jsem před chvílí koukal v televizi na závěr filmu *Doba ledová 3*. To světlo, co viděli Blues Brothers tehdá v kostele, když přišel James Brown jako reverend Cleophus, tak to sem sice nezahlídnul, ale jinak to bylo v tu chvíli úplně stejně jasné. Začal jsem mít zřetelnej pocit, že nějaký vyšší síly začínají vést moje kroky, a to jsem, prosím pěkně, dneska ještě nic neměl, teda kromě prášků na vysokej tlak a cholesterol.

Já jim dám Zeťovou, já jim dám Řířmuse! Jasně že to bylo krutý, když mi na Nově se smlouvou na SuperStar v ruce řekli tejden před natáčením, že bude všechno jinak. Jasně že do toho Dara už dávno hodila vidle a Martička je tam ještě votočila, ale i tak to bylo blbý. Ale skvělý je, že vlastně díky tomu začalo tohle dobrodružství. A bude to nabitej tejden, jak to tak vypadá. Už dávno jsem si všimnul, že vždycky koncem roku jsou ty diáře nějaký menší než jindy, jako by se to tam všechno ani nemělo vejít.

Sobota 11. 12.

A tak hned ráno volám Naděždě, což je mimochodem nejen Štěpánova manželka, ale taky moje dlouholetá kolegyně z redakce.

Dobrá zpráva, kterou jsem získal, je, že Štěpán žije. Blbá zpráva je, že Naděžda už o něj doma zřejmě fakt nestojí, libuje si u novýho sporáku a vyhrožuje rozvodem. Že prej si nenechá domů přijít exekutora, až udělá Š. zase nějaký průser. Zní to logicky, těch průserů už za život udělal dost. Na druhou stranu, a to je dobrá zpráva, říkála, že eventuelní tradiční vánoční společenské večírek naší partičky je v pohodě a ať se nebojím, že se nám tam nepohádají. A zvítězila hláskou: „Žít s ním nebudu, ale na mejdan s ním klidně přijdu.“

Neděle 12. 12.

Tenhle svatoštěpánskej mejdan je důležitěj, protože je to velká tradice a taky to bude vlastně první test toho, jak se věci mají. Je to každoroční návrat ke kořenům, nemilosrdná bilance úspěchů a neúspěchů, hodnocená s brutalitou možnou jen mezi nejlepšíma kamarádama, a je to vlastně dárek, kterej si dáváme, když už jsou ty Vánoce, že jo. A protože tu práci za mě nikdo neudělá, jdu telefonovat a organizovat. První na řadě je Pětník, kterému nejdřív nenápadně vyprávím tohleto a támhleto a pak na něj udeřím: „A mělo by to bejt u tebe.“

Jak už víte, Pětník je Dušanův spolužák z gymplu, saxofonista tamější skupiny, známej Haničky, Dušanovy druhý exmanželky. Je nejlepší muzikant z nás všech, ale nikdy nic nezahraje.

Kroutí se jako had, jako bych v telefonu slyšel, jak si okusuje nehty, vymlouvá se, že nověj barák ještě není hotovej a v tom starým je to těžký, ale já neuhýbám ani o píď.

Středa 15. 12.

Čekal jsem, že se Pětník bude nějak vymlouvat, a docela mě zajímalo, co bude ten trumf, kterej vynese na závěr. Že to bude mrtvej pes, jsem vážně nečekal.

Ahoj,

ozývám se, jak jsem slíbil... Myslím, že by bylo dobré zachovat tradici a někde se sejít na Štěpána jako obvykle.

Tady u nás s tím počítám na sto procent – slibuju a osobně se Ti zaručuju!!! – již příští rok, při příležitosti „kolaudace“ nového domu.

Letos to však není nejlepší nápad.

Navrhuju tedy tyto alternativy:

- 1) Masečín (pouze „pánská jízda“?)
- 2) U vás (návrat k tradici?)
- 3) U Dušana
- 4) U Caldů (popř. jinde v hospodě)

Zdraví Pětník

P.S. Letošní rok je nějaký špatnej. Velký problémy se stavbou (budeme muset vyměnit asi celou střechu) a představ si, že nám ještě k tomu předevcírem umřel pes.

Tak jsem to přeposlal Dušanovi, aby viděl, jakýho má kamaráda, spolužáka a kolegu z kapely, pustil jsem to z hlavy a začal se chystat na cestu sněžným mořem od nás z Řevnic do Prahy.

Na jolku na Hradě jsem tím pádem přišel jako jeden z prvních, přestože jsem ten kopec ze Všenor nahoru jel asi půl hodiny, ale Dušan tam byl ještě dřív. Popíjeli jsme víno, probírali nejnovější vládní krizi a čekali na Velekněze. Ten přišel s malým zpožděním, zato ve velké formě. Nejdřív nás zkoušel z toho, jestli jsme dneska četli noviny, pak předčítal esemesky německejch poslanců, hromadně měnících svoje eura za český koruny, který si ukládají do našich bank. Ale do kterejch, nechtěl říct. Nakonec ukazoval, jak by Švejnara vyhodil od zápočtu z ekonomický teorie, a vůbec se choval rozverně.

Když jsme vyřešili tu vánoční vládní krizi, shodli jsme se, že mejdan se konat musí a druhou nejlepší variantou je udělat ho brutálně v Masečíně v tý narkomanský díře, ale ne jako pánskou jízdu, jak to navrhuje renegát Pětník. Pěkně s holkama a hlavně s Naděždou. Nakonec, ať ten humus vidí a pochopí, proč je to všechno tak důležitý. Pak jsme se odebrali do Dušana nově staromládeneckýho doupěte na Vinohradech, a když už bylo k půlnoci a lahvinka ruskýho koňaku z Oděsy pomalu brala zasný, nastínil jsem roadmap cesty do Ameriky. A se zlou jsem se potázel.

Nejdřív se o tom vůbec nechtěl bavit a dost přímočaře prohlásil, že si něco takovýho neumí ani představit, ani se Štěpánem, ani se mnou.

Já na to, že tohle by bylo s oběma najednou, a to je něco jinýho. On zas, že do Ameriky nepojede, pokud tam nebude minimálně přednášet v Chicagu, a já na to, že zařídím takovej program, že bude zírat. To ještě netuší, že bude kreslit a malovat.

Čtvrtek 16. 12.

Ráno sněžná rallye domů a na Vinohradský hulákám z okna jedoucího auta na Oskara. Oskar je hitmaker, světoběžník a já mám pocit, že má z nějakýho důvodu pro můj život velkej význam. Stojí na chodníku a taky se evidentně vrací odněkud. Když na něj volám, kouká na všechny strany, ale nakonec se zdá, že na poslední chvíli zachytil můj ksicht. Vzápětí přichází esemeska:

Ty a ja na Flore / hledivse do more / kdeze ty v pokore /
chlapecu maly muj / zahryznut v pakore / stale vezis?

Zasažen tímto výtryskem instantní poezie parkuju, mobilizuju zbytky veršotepeckých schopností a odpovídám:

Jsi genius / ta silnice je ale hnus / musím si hlídat svůj anus!

A on na to hned:

Tam ja ti nevlezu / nevera ku masu / predbeznik Nerezu /
do misy posezu / chrcci

Přemejšším, jak to někdejší zakladatel skupiny Marsyas myslel, a napadají mě různé věci, ale na tohle se už nedá nic říct. Což ovšem bejvá v rozhovorech s Oskarem spíš pravidlo než výjimka.

Čtvrtek 16. 12.

Dobrá zpráva! Ukazuje se totiž, že Štěpán má už zítra jít podepsat nájemní smlouvu na byt, kam by se mohl přestěhovat. Což by bylo senzační, protože by se dostal zpátky do Prahy, začal by žít jako člověk (doufejme), a hlavně: máme konečně ideální místo na mejdan. Žádnéj ponurej Masečín, ani na zapřenou u Pětníka, ale rovnou na Ořechovce, v tom našem pražském Beverly Hills, který bylo vždycky o kousek vejš než Hanspaulka nebo Baba!

Večer už radši vlakem, na mejdáněk v hotelu Kempinski, kde to bylo přes ulici cejtit socanama, ale jinak golfová klasika. Dozvěděl jsem se, že v Palm Springs v klubu, kde je členem třeba Bill Gates, mají v bunkerech místo písku drcenej mramor! To bude asi tím, jak tam pořád zavírají nějaký banky a pak nevědí, co s těma barákama.

Pátek 17. 12.

Do Brna jedu zase vlakem, protože nechci nic riskovat. Potřebuju dorazit na místo včas, venku sněží jako blázen a vlak, no-

tabene mezinárodní, je přece tutovka. Hotel hned u nádraží, to nemá chybu.

V kupé někdejší Vindobony, které se dneska říká Gustav Klimt Expres, sedí naproti mně u okna jen jedna anglicky mluvící slečna, nejspíš Australanka, která si hledí svýho, a já mám božskej klid. Ale to všechno se mění v Pardubicích. V důsledku kalamity tam čeká spousta lidí, který přivezl zpožděnej vlak z Děčína, a ti všichni se hrnou k nám, čímž se poměry v kupé radikálně mění.

Dovnitř vnikají celkem čtyři osoby včetně matky s malou dcerkou. Tato zjevně jurodivá ženština začíná hned všechny buzerovat, jako že minimálně musí sedět proti svý dceři, a nejlepší by bylo, kdyby její dcera mohla sedět u okna, aby si mohla kreslit, a ona naproti ní, tudíž na mém místě, protože tohle je „kupé pro děti“, kteréžto děti tu mají absolutní přednost!

Dovolil jsem si tiše namítnout, že mám na svý místo u okna zakoupenou místenku, ale nijak jsem to nehrotil.

„Vy si myslíte, že když jste veřejně známá osoba, tak si můžete dovolit všechno, že jo?“ opáčila vetřelkyně a začala rozbalovat tašky s jídlem.

Na to jsem jí řekl, že podle mě žádný kupé s absolutní předností pro děti neexistuje, ale že se mohu mýlit.

„Já jsme vás uá v tý televizi vodhadla,“ dodala a vyjádřila přesvědčení, že o tomto setkání určitě budu co nevidět v televizi vyprávět. Opáčil jsem, že o tom napíšu román a ona v něm bude hrát hlavní roli, což byla trošku nadsázka, ale pobavila všechny v kupé, kromě Australanky, která nerozuměla ani slovo. Nicméně rychle vytáhla papíry a začala si něco horečně psát. Asi taky nějaký román.

Matka pak začala svou jinak sympatickou dcerku vychovávat někde mezi afektovanými polibky a oslovováním „drobínku“ a na druhé straně nesmyslným řešením rovnic o třech nezná-

mých a přísnými zákazy kreslení žlutou barvou, protože žlutou přeci maminka nemá ráda!

Někde kolem Český Třebový zhaslo světlo a v kupé se rozhostilo šero, který znemožňovalo vyplňování luštěnek, psaní i čtení.

„To bude ta změna proudu, drobínku. Jsou dva druhy proudu: stejnosměrný a střídavý. A teď jsme přešli na ten druhý,“ dodala matka a význam této pozoruhodné informace ještě podtrhla.

„Jsou ženy, které o tom celý život nic nevědí!“

Za sebe musím říct, že je i celá řada mužů, z nichž někteří se dokonce narodili v ulici nesoucí jméno vynálezce střídavého proudu, kterým podstata jevu zvaného elektrina zůstává utajena. Ale nějaká změna proudu to byla, a ne že ne.

Pak přišla průvodčí a okamžik pravdy. Statečná konduktérka potvrdila, že nic takového jako kupé s absolutní předností pro děti České dráhy, a. s. nemají v repertoáru.

„Ani podle nového grafikonu, který vstoupil v platnost včera?“ zaútočila moje překvapivě dobře informovaná sousedka. Konduktérka otázku přeslechla a měla se k odchodu.

V rámci pomsty se matka rozhodla, že udělá v kupé lůžkovou úpravu spočívající v tom, že se sedadla proti sobě spojí a ulička mezi nimi zmizí. Takže jsem byl i s Australankou u okna izolován a bez možnosti kupé opustit, aniž bych lezl přes ležící matku s dítětem. Drobínek ovšem brzy usoudil, že spánek je nuda, a začal na vzniklém lůžku skákat jako na trampolíně a názorně předvádět, jak by to asi vypadalo v kupé s absolutní předností pro děti, kdyby nějaké existovalo. Pak matka navrhla, že by se mohly zpívat koledy.

„Tenhle pán se zabývá hudbou, tak si dej záležet,“ řekla a významně na mě ukázala.

Drobínek dal dohromady slova první sloky „Pásli ovce Valaši“ a pak pokračoval rytmickým, ale o to hlasitějším ta-ta-ta-ta-ta-ta-ta.

Ještě nikdy jsem se do Brna tak netěšil.

Když se za okny rozsvítila světla jihomoravské metropole, žena i s Drobiněkem opustila kupé se slovy: „To koukáte, co? Koukáte, protože nemáte vlastní příběh!“

A pak mi pípнул mobil s očekávanou esemeskou od Štěpána.

Podepsal smlouvu, rozloučil se s domácím, a bydlím. Címz jsi první, stara pazbo, komu píše ze své nové adresy. Vsaak uvidis...

Brodím se sněžnejma sračkama, který jsou stejný jako v Praze, a přitom všechno ostatní je tak jiný. Kolem zuří advent, svařáky, trhy, bezdomovci, ožralí Ježíškové si nesou brněnský holky na zádech po náměstí Svobody a všechno je, jak má být.

Sobota 18. 12.

Však se taky večírek více než zdařil. Byl jsem za hvězdu, samý focení, autogramy a rozzářené úsměvy. I cizinci byli oslněni. Když jsme si pak nad ránem U Nebeskýho kola vyprávěli své životní příběhy s osmnáctiletou tanečnicí Nicole, řekla mi, že stejně nejlepší bylo, když jsme hráli tehdy v Rondě v těch železnejch helmách. Jsem zvyklej, že si mě lidi občas pletou s Frantou Janečkem, Leškem Semelkou nebo Alešem Hámou, ale že mě Nicole bude celou dobu považovat za Petra Jandu z Olympiku, to jsem nečekal. Ale byli jsme koneckonců v Brně.

Pondělí 20. 12.

Stále polehávám v důsledku té brněnský chumelenice bez hlasu a ruším účast na koncertu Babicovejch kojetů, protože bych Vánoce nechtěl trávit v objetí chřipky, ale zítra na legendu svého mládí, floridskou kapelu Molly Hatchet, prostě jdu, kdyby na sůl nebylo.

Mezi jižanama u nás sice odjakživa vládli Allman Brothers Band nebo Lynyrd Skynyrd, ale našim kytaristům v sedmdesátech letech padly do oka právě tyhle máničky. Hráli jsme tři pecky z jejich prvního elpíčka a nikdo na nás neměl.

Úterý 21. 12.

V Retru to vypadá jako na sjezdu Ku-klux-klanu, samý konfederační vlajky a kovbojský klobouky, jsou tu všichni, co kdy hráli jižanský rock, motorkáři, teplickej gang etc.

A pak přichází Sekyrka Molly, teda přichází, asi polovina z nich se belhá, kulhá a všelijak jinak se šine, protože mají tak strašnou nadváhu, že to jejich nožičky nemůžou vydejchat. Hlavní hvězda a jedinej zakládající člen kapely Dave Hlubek vypadá tak, jak by dopad Franta Ringo Čech, kdyby přestal držet dietu a konečně pořádně přibral. Monstrózní prošedivělý háro, neuvěřitelná multibrada, břicho, přes který sotva došáhne na kytaru, ale on na ni došáhne – a jak!

Pátek 24. 12.

První vánoční svátek je pro mě svátek sentimentality, kdy se z padouchů aspoň na pár hodin stávají kladný hrdinové, kdy k nám vstupuje „to čarovný kouzlo Vánoc“, a i když je to pěkná ptákovina, tak já to miluju a věřím na to.

Ale letos to funguje jen ztuha. V noci jsem skoro nespál, kašel mě nenechal usnout, kodein v půl pátý ráno byl zoufalej pokus o záchranu. To nám to hezky začíná. Když přece jen takzvaně procitnu, kouknu ven a vidím tekutej hnus. Na nule a chčije. Vzhledem k tomu, že Rybovku máme zpívat u nás v Řevnicích v pravý poledne před Modrým domečkem, řek bych, že horší už to bejt nemůže. K snídani vaječnej koňak, pak korepetice

s cédéčkem, v rozsahu scházejí dva tři tóny. Ale tradice je tradice, tak jdu do toho.

Na náměstí je jen hrstka statečných a nejdřív to vypadá, že to celý skrečujeme. Jen blázen by šel na Štědrej den v hustém a mrznoucím dešti poslouchat bandu amatérů, jak przní dílo romantického českého mistra, zatímco doma je pohoda, klídek a lahváče.

Pak to vypadá, že přece jen někdo přichází, tak připravujeme suchou variantu uvnitř Domečku, což je kavárna, kterou na náměstí postavila Bludimíra. Děláme to proto, aby se nezničily starostovy housle a taky elektrický piano, ale nakonec je těch lidí tolik, že budeme muset bejt venku. Všichni. Zpíváme a nevím, jestli je to tím Red Bullem nebo prostě adrenalinem, ty tóny tam v podstatě jsou a úspěch je velký, především morální. Lidi plácaj, punč teče, komplimenty ze všech stran.

Štědrovečerní domácí rituál se rozjíždí pomalu a to je dobře. Sáhne do americký klasiky a kupodivu nejvíc mě dostává Johnny Cash a jeho *Streets of Laredo*, to je tak strašně krásně smutný, až mi jdou slzy do očí. Dárky jsou fajn a vévodí tomu samozřejmě paměti zhůvěřilého Stouna jménem Keith Richards, kterému znalci říkají Keef. Do týhle knížky se okamžitě nořím, Ježíšek, neježíšek. Vypadá to na velmi nesvaté Vánoce s Rollinama.

Sobota 25. 12.

Čtu ty vzpomínky a jen čumím, jak je to všechno stejný a přitom tak jiný, což je pořád ten stejnej rozdíl jako mezi Prahou a Brnem. Kluci anglický poslouchali stejný americký bluesový hrdiny jako my tehda v kapele s příznačným názvem Žízeň: Muddy Waters, Bo Didley, Howlin' Wolf! A chtěli bejt černý, aspoň Keef to říká. Jak to měl Jagger, nevím, ale ten asi ne, ten je se sebou spokojenej. A přiznám se, že mě Keef zarazil srdceryvnou historkou, jak mu holka jménem Linda utekla s Jimim Hendrixem, kterej evidentně fetoval

ještě víc než on. A tak ji prásknul rodičům, aby tu známost ukončil. To bych do takovýho bouráka neřek. Ale vyvařil z toho nádhernou píseň *Ruby Tuesday*, jeden z prvních čtyř singlů, který jsem kdy vlastnil, takže asi ví, co dělá. Ale stejně: kdo už dá svému posvi jmeno Syfilis?

Neděle 26. 12.

A je to tady! Spolu s Bludimírou vystupujeme z Pětníkovy subar-ky v ulici Na Ořechovce, hlavní tepně této luxusní čtvrti.

Ta čtvrt má nabitou historii, ale já si pamatuju hlavně to, jak jsem tam v roce 1968 docházel za Darinou s kopií beatlesáckého elpíčka *Sergeant Pepper's Lonely Hearts Club Band* v podpaží a unikal ruskejm tankistům, který si tu desku hrozně rádi prohlíželi, když už si ji nemohli pustit, a tvrdili mi, že George Harrison vypadá přesně jako Evžen Oněgin.

To bylo tehdy krásný léto, ale dneska je zima jak sviňa, a hlavně je nám tak zhruba o půlstoletí víc. Nahoře se svítí, Dušan a Štěpán s Naděždou už jsou na místě. První dojem je vynikající, Štěpán uklidil tak, že to vypadá jako útulná garsonka, wafky topí jako blázen, kuchyně plná dobrot.

Pětník zahajuje dotazem, proč nejsem v porotě SuperStar a co jako vlastně pořád dělám, což snadno odvracím kontrem na jeho nedostavěnej barák, za což, jak všichni víme, může finanční krize, protože Pětník jako burzovní spekulant musí čekat, až akcie půjdou zase nahoru, což bude nejspíš na svatýho Dyndy, případně až pokvetou hrábě neboli taky nikdy.

Dušan si lehce prisazuje na stejný téma, ale obratem musí čelit dotazům, kde má svou druhou exmanželku Haničku, která vždycky chodí a kromě toho dělá vynikající kuřecí salát. A tak dále a pořád dokola, jak se sluší a patří na dobrý kamarády.

Dalším chodem vánočního mejdanu je pak obvykle analýza politický situace a finančních trhů. Říkám, aby pak někdo neřek,

že jsem neřek, že Dušanova predikce cílená na únor 2013 vidí EU i euro v troskách, i českou pravici a Velekněz, kterej tou dobou nemá do čeho píchnout, celej ten podnik slavnostně rozpouští, protože v tom směru má tu nejlepší kvalifikaci ze všech lidí na světě.

Což vám maličko naznačuje, na jakých ideových pozicích stojíme. Shodujeme se, že je třeba se nadále držet koruny, ale přesto, pokud jde o analýzu investičních příležitostí, Bludimíra nakonec triumfuje s teorií, že nejlepší je všechno hned utratit, dokud' to jde. Nejlépe v Budapešti, dodávám já, nacpu fajfku, nálada graduje.

A pak se na chvíli zdá, že už je jen třeba domluvit, kdo koho odveze domů, Štěpán nás jde dolů vyprovodit, když v tom okamžiku dostává svůj první hypoglykemické šok.

Ještě po schodech jde celkem slušně, ale u dveří už je u konce s dechem, neví, co s klíčem, neví, kde je a proč tam je, jak se jmenuje, neudrží se na nohou a my jen koukáme, jak se dějou věci. Zpátky nahoru si ho odvádí jeho dosud právoplatná manželka Naděžda. Naděžda znamená rusky Naděje. Nakonec, na ten mejdan šla dobrovolně.

Všichni jsme mírně zděšení, Bludimíra zvedá lékařský ukazovák a katastrofik Pětník přísahá, že viděl hostitele polykat „nějaký bílý prášek“.

Takže suma sumárum, jestli tohle měla bejt nějaká generálka naší cesty za velkou louží, tak to byl pěkněj debakl. Ale úplná tragédie se díkybohu nekoná, jedeme domů a Naděžda v noci píše, že oslavenec už je O.K. a ona se vrací domů taxíkem, protože pes čeká na procházku. Potud žebríček hodnot.

Úterý 28. 12.

Konec roku slavíme tradičně na Šumavě. Máme tam takovou malou strašidelnou chaloupku v Sudetenlandu, kterou jsme sice koupili někdy začátkem devadesátých let, ale to neznamená, že

se k ní jednou nebudeme přivazovat řetězama, až nás odtamtud budou hnát železnou metlou. Tenhle malebněj domeček na šumavský louce pod Kvildou nám tu nesmyslnou investici mnohokrát vynahradil kýčovitou kvalitou západů slunce, bezbřehou romantikou a světlem, který je tu přece jen jiný než dole v nížině, a když svítěj hvězdy, můžete si v noci číst noviny.

Teď je to samota, ale kdysi to byla součást vesničky známé jako Paseky neboli Passeken, kde bylo všechno, co k vesnici patří, jako třeba kostel, řeznictví nebo škola.

Čili je to takzvaný ghost town neboli město duchů a můžu vám garantovat, že těch duchů je tam víc než dost.

Chaloupku kdysi postavil nějakej architekt z Passau, po válce v ní byla například ubytovna pro rumunský lesní dělníky, aby ji nakonec získal jakýsi ctihodný univerzitní profesor, kterej tam jezdil doučovat své studentky. A od jeho dětí jsme ji po jeho smrti a revoluci koupili. Je to magický místo a kronika šumavskýho života. Například hned nad mojí postelí je na dřevěným trámu tužkou nápis, jehož autor je neznámý, ale časově spadá do období, kdy byla chaloupka obecním blázincem. Stojí tam: „Pryč s Němci, komunisty, Pražáky a doktory! Smrt politické přetvářce!“

Protože scrabble nehraju, utíkám se stále ke Keefovým pamětem, který jsou ovšem zrovna plný heroinovejch depresí.

Zajímavá je samozřejmě ta krátká pasáž, kterou napsal o své návštěvě Československa. Je to dobrá ukázka, jak je možný vidět to samý, ale z druhý strany, na čemž je tahle kniha založená:

„Na konci turné Steel Wheels jsme osvobodili Prahu, aspoň takovej jsme z toho měli pocit. Pěkně jsme dali Stalinovi přes držku. Hráli jsme tam hned po revoluci, co ukončila ten komunistickej režim. ‚Tanky se valej ven, Stouni zase dovnitř‘, takovej byl slogan.

Byl to bezvadnej fór od Václava Havla, toho politika, kterej obsadil Československo pomocí nekrvavýho převratu jen několik měsíců předtím, moc hezký to bylo. Jakože tanky jedou pryč

a teď si dáme Stouny. Toho jsme se rádi zúčastnili. Havel je asi jedinej státník, kterej měl nebo moh mít projev o tom, jakou roli hrála rocková muzika v politicejch událostech, který vedly k revoluci ve Východním bloku. Je to asi jedinej politik, se kterým jsem se setkal, a byl jsem na to hrdej. Skvělej kluk.

Měl tam takovej velkej měděnej dalekohled v tom paláci, když byl pak prezident, a ten byl zaměřenej na celu, ve který si odseděl šest let. „Dívám se do něj každej den a koumám o věcech.“

Ten státní palác jsme mu pak hezky nasvítili. Neměli na to prachy, a tak jsme řekli Patrickovi Woodruffovi, našemu vrchnímu osvětlovači, aby se o ty světla postaral. A Patrick mu z toho udělal hotovej Tádž Mahal. Dali jsme Václavovi takovej malej ovladač s tím naším jazykem. A von tam chodil po paláci, rozsvěcoval to a jednotlivý sochy se objevovaly a tak. Byl jak malej kluk, kterej mačká knoflíky a jen žasne. Člověk často nepotká politika, u kterýho by si moh říct, ty vole, tohodle frajera mám rád.“

Keef je, jak vidno, hodně nad věcí, ale u toho rozsvěcování jsem náhodou tehdy byl a moje vzpomínka je, že Tádž Mahal vypadá jinak a oživlý sochy taky, a kam koukal pan Václav tím dalekohledem, už nechápe vůbec nikdo. Ale co vidím jasně, je, jak tam kluci furt žonglujou se zapalovačem a cigárama, protože ty jim tak strašně slušej, až jim musel pan Václav připálit. Hulení sbližuje, bodejť by nebyli kamarádi.

Poučen z předchozích nezdarů, sestrojil elektrickou kytaru
a rokenrol byl zrovna nalezený dítě.

Sametová

Potkat se se živejma Stounama je sice až fantastická věc, ale ani v muzice se nic neděje náhodou. Všechno má svůj důvod i původ a jedna věc vede zase k nějaký jiný.

Pro mě celá ta americká muzika začala někdy v roce 1964, když sem přijel americkéj folk and country zpěvák jménem Pete Seeger a státní komunistická nahrávací společnost jménem Supraphon vydala záznam jeho vystoupení v Praze a Ostravě plus nějaký studiový věcičky. Tak vznikla za složitějších a ne úplně srozumitelnějších okolností nejspíš první americká deska, která byla natočená v týhle zemi po tom neblahým komunistickým převratu. Tenhle chlapík coby legenda americkéj muziky je jako historická postava v mnohým poučnéj. Seeger byl totiž nejen absolvent oboru sociologie na Harvardu, ale taky regulérní americkéj komunista, příspěvky platící člen strany, idealista, aktivista a nad tím vším od Boha nadanéj banjista, kytarista, hitmaker a zpěvák.

Tehdy jsme vůbec netušili, čím vším prošel. Že veřejně schvaloval a podporoval předválečnéj pakt Hitlera se Stalinem a proti Hitlerovi se obrátil až tehdy, když zaútočil na Sovětskej svaz.

Když pak Američani a Rusové rukou společnou Adolfovi zakroutili krkem, rok před mým narozením, v roce 1950, zaznamenal první velkej hit ve Státech s Leadbellyho písni *Good Night Irene*.

Ale jen co skončila druhá světová, byla spuštěná železná opona a začala ta blbá studená válka, přišly i na Peteho krušný časy, protože v Americe řádl divokej senátor McCarthy, kterej všechny umělce považoval za potenciálně podezřelou levicovou verbež, pokud ne rovnou tajný ruský agenty. A u Peteho to bylo navíc jasný jako facka.

Seeger a jeho kapela Weavers dostali zaracha, přesně jako můj fotr. Ale protože to bylo přece jen v Americe, tak Pete směl hrát, ale nesměl vystupovat v rádiu a televizi, což je pro člověka z vrcholků hitparád něco jako smrt.

Říkali mu posměšně „Stalinův kanárek“ a brnkнул si zase, až když přišly ty krásný šedesátky neboli sixties a i ta studená válka zaznamenala jistý globální oteplení.

Celkový ladění té doby dobře zaznamenal Seegerův přítel a tehdy snad jedinej skutečnej Američan v Praze, jeho dlouholetej kamarád a souputník, animátor a filmař Gene Deitch.

Ten sem přijel natáčet svoje animovaný filmy, protože Trnka byl tehdy světová autorita v oboru, a přihodilo se mu, že kápnul na tu správnou ženskou, která mu zásadně změnila život v tom smyslu, že tu definitivně zůstal. A najednou, po letech, přijíždí jeho kámoš Seeger, což se mimochodem vyslovovalo tak nějak sympaticky „sígr“.

„V roce 1964, poté, co jsem v tomhle ‚socialistickém ráji‘ žil a pracoval už čtyři roky, byly všechny iluze pryč, a když jsem se dozvěděl, že přijede Pete, měl jsem strach, že realita bude strašnou ranou pro ten jeho sen. Že v situaci, kdy másla, vajec a sýra je v obchodech nedostatek, je to trochu jinde než ta původní představa, že socialismus dá dělníkům lepší život.“

Náš generační předchůdce a kolega spisovatel Škvorecký byl u toho památnýho Seegerova koncertu v Lucerně osobně a jeho průběh zaznamenal ve své knize *Mirákl*. Nádhernej je na tom ten střet civilizací, to míjení se lidí, kteří se mají rádi, a přitom se neznají, a už vůbec si nerozumějí. Josef to viděl asi takhle:

„Koncert spěl rychle a bezpečně k triumfálnímu zakončení. Střídali jsme se s Lesterem (Lubomír Dorůžka) u mikrofonu a tlumočili obsah Singerových (Seegerových) textů, anebo, když se nám nezdál, prokládali jednotlivá čísla mysliveckou latinou z Divokého západu vyčtenou z Botkina.

Amerického písničkáře reakce davu inspirovala. O přestávce nám řekl: „Ohromný obecenstvo! V životě bych nevěřil, že je možnéj takovej kontakt s lidma, který mi vlastně nerozumějí!“

Ta poslední věta by se dala tesat. Škvorecký pokračuje:

„Ale teprve po přestávce, když zazpíval Oh My Darling Clementine, se dostal sedmnáctiletý dav naplno do varu. Písničku krátce předtím popularizovala Suzi (to si asi Škvorecký vymys-

lel), která ovšem místo věrného překladu použila dadaistického textu známého českého písničkáře (Jiřího Suchého). A Singerovi po pětiminutovém aplausu a dvojím opakování nestačil už jenom kontakt. Zatoužil též po porozumění.“

„A příští písničku, prosím vás, napřed přeložte. Doslova!“

Jednalo se údajně o píseň *Working Class Unite*, ale tu na YouTube nenajdete, a já bych si tipnul, že to bylo *Solidarity Forever*, stará odborářská odrhovačka na melodii Černého muže, co pod bičem otrokáře žil, ale to je vlastně jedno. Každopádně šlo o píseň zcela protiamerickou, psanou nám tak dobře povědomým, dřevěným, agitačním jazykem.

Josef s Lubomírem se marně snažili mu úmysl vymluvit, takže nakonec se to stalo: Lucerna narvaná po střechu mládeží, která měla po dvaceti letech totalitního kriminálu chuť spíš na džínsbundu než svěrací kazajku, vyslechla primitivní a kouzla zbavenou agitku v českém překladu těchto dvou věrozvěstů všeho amerického. Na malér bylo zaděláno a pak začal Pete hrát.

„Teplota v sále klesla, řítily se střemhlav níž a níž, až se dala zima i do zpěváka a v závěru dvakrát kiksнул. Skončil, pár zdvořilejších slušně zatleskalo a obecenstvo se rozešlo bez žádosti o přídavek.“

Nevím, kde všude a do jaký míry Škvorecký fabuloval, ale faktem je, že část živého koncertu, která na desce je, není z Prahy, jak by se čekalo, ale z Ostravy. A protože tady rozebíráme dílo Satanášovo, je třeba si zase poslechnout Deitcha. Přes všechny kamufláže ten další „rohatej u školy“ tam byl, i když tentokrát převlečený za komunistického aktivistu geniálně hrajícího na to zrádný banjo. Jinak by Gene nenapsal následující řádky:

„Pete dobře věděl, že seje sémě v zanedbané zahradě, a chtěl, aby ty nahrávky byly šířeny mezi lidmi, aby se o tyto okouzlující a kvalitní písně začali zajímat. A ono to fungovalo! Peteho koncert vedl k obrovské popularizaci country music mezi zdejšími fanoušky.“

A to je svatá pravda. Nicméně jen pro úplnost a znalost druhý strany mince je třeba férově nahlásit, že krátce po svém pražským vystoupení Seeger zasahoval na festivalu v Newportu proti dalšímu ďáblu spřezenci jménem Bob Dylan, který právě učinil historický rozhodnutí hrát se zfetovaným elektrickým rokenrolovým bandem místo jen s akustickou kytarou jako vždycky.

Seeger jako člen festivalový komise(!) podle očitých svědků vydal příkaz, aby Dylan nehrál tak nahlas, a posléze se snažil sekýrou přeseknout přívod elektřiny. Nepodařilo se ani jedno, ani druhý a incident vstoupil do dějin americký hudby jako „Electric Dylan Controversy“.

No, a jak už jsem naznačil, tři roky nato jsem absolvoval svoji konverzi i já. Vydal jsem se na stejnou cestu jako Pete, ale opačným směrem.

Florencie 1967

V tom roce se v Americe narodil Kurt Cobain, začalo první léto lásky, na Středním východě zase šestidenní válka, u nás sjezd spisovatelů a já jsem se poprvé dostal na svou bodu neboli na Západ. A jako mávnutím kouzelného proutku se začaly dít věci, na který jsme do té doby vůbec nebyli zvyklí. Jestli byla Alenka v říši divů v zemi za zrcadlem, tak já jsem prožíval něco podobného za železnou oponou v zemi, která se shodou okolností jmenovala Itálie.

Bylo to vlastně něco jako dárek k Vánocům, který se ovšem konal v červenci. Do lidí tehdy vjela taková zvláštní energie a to, co bylo dřív nemožný, bylo najednou snadný. A tak se rodičům podařilo mě na poslední chvíli vmáčkнуть do školního poznávacího zájezdu po italských památkách.

Konal se v týhle podobě poprvé v dějinách našeho gymplu, měli jsme holý zadky, ale naštěstí to vypadalo trochu jinak než v pozdějších filmech Zdeňka Trošky. Vlak plnej dejvický

mládeže tou strašlivou železnou oponu projel jako nůž máslem, a když jsem se probudil, viděl jsem doopravdický Alpy. Pak následovaly Benátky, Řím a nakonec přišla Florencie.

Jako by mě duch Šabachův pronásledoval až sem, po nekonečný nudě v galeriích všeho druhu jsem se začal víc bavit s partičkou výrostků z anglickýho Brightonu, který bydleli s náma v hotelu a v galeriích postávali stejně otráveně opodál jako já.

Bylo jim asi čtrnáct a já byl o dva roky starší. Netrvalo dlouho a dohodli jsme se na večerní akci. Hoši se nametli už někdy odpoledne a na náměstí přišli v povznesený náladě, která trochu kontrastovala s mou trapnou střízlivostí.

„A jdeme zpívat,“ zavelel jeden z nich a začali se předbíhat, kdo z nich zapěje víc nahlas. Já jsem se shovívavě díval zpovzdálí, jako bych tušil, že jednou budu porotce v SuperStar, ale netrvalo dlouho a došlo na nejhorší.

„A teď nějakou ty! Nějakou vaši,“ zaznělo a následoval velký aplaus.

Musím podotknout, že jestli něco dodneška nesnáším, tak je to, když mě někdo nutí zpívat. A vůbec nejhorší je, když mě k tomu někdo nutí ve střízlivém stavu. Bylo ale naprosto jasný, že když nic nedám, budu za kokota, tudíž něco zazpívat musím, a pochopitelně by bylo dobrý, aby to byl úspěch. Bylo potřeba něco udělat, ale problém byl, že jsem vůbec nevěděl co a jak.

Moravský lidovky mi nikdy moc nešly, Walda Matuška se zdál být trošku moc českej a pražskýmu Semaforu už vůbec nebudou rozumět, říkal jsem si.

A tak mě logickým oslím můstkem napadlo, že když je to mezinárodní, tak co třeba naše národní hymna. Už jsem se na-dechoval k úvodnímu „kde domov můj“, ale na poslední chvíli jsem se zarazil. Něco takhle sentimentálního v monumentálním prostředí historický Florencie přeci nemůže zabrat!

Tak zoufale jsem se v nastalé časové tísní snažil reprezentovat svou vlast, až mě napadlo šílený řešení. Kdybych něco takového předvedl o rok později, asi bych to ve zdraví nepřežil, ale tehdy se to ještě smělo. Zazpívám jim ruskou národní hymnu! Je to taky tak nějak od nás a ta melodie má, když nic jiného, určitej majestát. Prostě je to velký a exotický, to by se mohlo líbit. A spustil jsem.

„Sajúz něrušímyj respúblik svabódných...“ opřel jsem se do svého barytonu, jako by šlo o život, a k tomu pár patetických gest.

Úspěch byl monumentální, musel jsem to několikrát opakovat, tohle kluci ještě nezažili. Bylo navázáno nehynoucí přátelství mezi národy a schylovalo se k obchodní výměně. Okamžitě chtěli originál. Dostal jsem jasnou poptávku na výměnu gramofonový desky s tímto komunistickým hitem za jakýkoli světový dílo dle mého výběru.

Vzhledem k tomu, že EP (extended play) s československou hymnou, Písní práce, Internacionálou a ruskou hymnou stálo 12 korun a zahraniční desky stály na černém trhu spoustu stovek, a navíc nebyly vůbec k dostání, byla to nabídka, která se neodmítá.

Tou prostou výměnou prostřednictvím československý státní pošty jsem za dvanáct korun získal megahit *The House of the Rising Sun* s Ericem Burdonem and The Animals. Tady je prostě vidět, jak důležitá je někdy správná volba repertoáru.

Když jsem tuhle historku nedávno Bludimíře vyprávěl na tom samým náměstí ve Florencii, seděl vedle nás znuděnej ruský byznysmen s modelkou a místní kutálka hrála Kaťušu. Takže jsem tam nějakou stopu evidentně zanechal...

Z Itálie jsem si tehdy přivezl ještě *Hey Joe* od Hendrixe, *Mellow Yellow* od Donovan, zmíněné, (jako bych to tušil, *Lindo*) *Ruby Tuesday* od Stones a *All you Need is Love* od Beatles.

Kapitola druhá

Ve které poznáme smysl toho koláče, navštívíme dům Usherů i Londýn, zazpíváme si s Bábou na horách, dozvíme se, jak jsme na tom s drogama, proč Velekněz miluje Reagana a oslavíme jedny šedesáté narozeniny

Pondělí 2. 1.

Do nedělní televizní debaty pozvání přijal exprezident pan Václav, kterej si odbyl celkem nudné promo na svůj film *Odcházení*, a tak headliner byl jednoznačně profesor Bělohradský. A o čem se po dnešních Otázkách bude mluvit?

Bělohradský začal s tím, že v současný krizi nemáme řešení. A na tom to postavil a nakonec dovedl k překvapivý pointě. Když začala řeč o tom, jak rozdělit mezi lidi to naše společný bohatství, ten náš koláč, jestli podle levice, nebo pravice, případně jestli má být větší, nebo menší, profesor zahlásil: „Důležitý je SMYSL toho koláče!“

Úterý 3. 1.

Je novej rok, a tak jsem u Štěpána na první letošní oficiální návštěvě. Ten dům na Ořechovce má zvláštní atmosféru a hned jsem si vzpomněl na slavnou hororovou povídku *Pád domu Usherů*, kterou kdysi napsal Edgar Allan Poe v obrysech tohoto literárního exposé:

„Do domu posledního potomka rodu Usherů přijíždí vypravěč, jehož úkolem je trpícího přítele z dětství obveselit. Při pohledu na rozpadající se dům ho zachvátí stesk. Vnitřní stav